

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2014
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

A. 1. Θεατρικότητα του κειμένου:

1. Το στοιχείο του διαλόγου: «Ω! είπε μετ' απελπιστικής εκφράσεως ... και είναι αδελφή σας!»

2. Το τελετουργικό της υιοθεσίας της πρώτης κόρης που παρουσιάζεται με τρόπο παραστατικό και διεξοδικό, με λεπτομερείς σκηνοθετικές και σκηνογραφικές λεπτομέρειες: «*Ήδη αυτή η υιοθέτησις εγένετο πανηγυρική ... και εξενίσθησαν παρ' ημιν*»

3. Το στοιχείο των δραματικών συγκρούσεων: Ο Γιωργής συγκρούεται με τη μάνα όταν αντικρίζει τη θετή του αδελφή και αντιλαμβάνεται πως διαφέρει πολύ από αυτό που ο ίδιος πίστευε ότι θα αντικρίσει: «*-Δός το πίσου ...μιαν ημέρα το σπίτι μας*»

4. Η πλοκή και η δράση, η ύπαρξη πολλών και διαφορετικών γεγονότων που εναλλάσσονται με γρήγορους ρυθμούς: Οι δύο υιοθεσίες, η αντίδραση των παιδιών σε αυτές, ο ερχομός του αφηγητή από τα ξένα και η έκπληξή του όταν αντικρίζει το νέο υιοθετημένο παιδί.

5. Η χρήση της εσωτερικής εστίασης που διατηρεί αμείωτο το ενδιαφέρον του αναγνώστη και εντείνει την αγωνία του.

B. 1.

Ο Βιζυηνός στα κείμενά του χρησιμοποιεί γλώσσα λόγια και λαϊκή με θρακιώτικους ιδιωματισμούς. Αν και υιοθετεί την καθαρεύουσα θεωρείται ως ο λογοτέχνης που ανοίγει το δρόμο προς τη δημοτική, γιατί στα κείμενά του υπάρχουν λέξεις και εκφράσεις της γλώσσας που

μιλούν οι λαϊκοί άνθρωποι. Όπως αναφέρει ο Μητσάκης «με το νου και την καρδιά του είναι δημοτικιστής» ωστόσο στα διηγήματά του κυριαρχεί η καθαρεύουσα χωρίς ακρότητες. Το μορφωτικό του επίπεδο, το φαναριώτικο περιβάλλον και οι ευρωπαϊκές του σπουδές, τον εντάσσουν στον κύκλο των λογίων και του υπαγορεύουν την επιλογή της καθαρεύουσας, η οποία όμως αποπνέει ζεστασιά και ανθρωπιά. Αυτό το επιτυγχάνει γιατί συχνά στην αφήγηση (κυρίως όταν αναφέρεται σε έθιμα του τόπου του) αλλά κυρίως στους διαλόγους επιλέγει τη δημοτική, τη λαϊκή γλώσσα, επενδύοντάς την με θρακιώτικους ιδιωματισμούς. Ο ίδιος ο Βιζυηνός διακατέχεται από λαϊκό αίσθημα κι αυτό επιβεβαιώνεται και στον τρόπο που χρησιμοποιεί τη λαϊκή γλώσσα, τη δημοτική. Οι χαρακτήρες του είναι άνθρωποι λαϊκοί και ο ψυχογράφος Βιζυηνός τους επιτρέπει να μιλούν στα κείμενά του με την αλήθεια της γλώσσας του τόπου τους. Ο συνδυασμός καθαρεύουσας και δημοτικής αποπνέει γνησιότητα, εγκυρότητα, αισθητική υψηλού ήθους.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα των επιλογών του:

Καθαρεύουσα

- «Αι οικονομικαί μας δυσχέρειαι εκορυφώθησαν»
- «Ήδη αυτή η υιοθέτησις εγένετο πανηγυρική»

Δημοτική

- «-Ποιος από εσας είναι ή εδικός ή συγγενής ή γονιός ...εδικούς της;»
- «Δός το πίσου το Κατερινικώ»... «Αυτήν την φοράν σε το λέγω με τα σωστά μου».

(Ο υποψήφιος μπορούσε να επιλέξει οποιαδήποτε άλλα).

B.2.

α) Ο Βιζυηνός στο χωρίο «Πρίν δε κατορθώσω ...της οικογενείας μας» χρησιμοποιεί σύντομη χρονοσημείωση και συγκεκριμένα επιτάχυνση. Με τέσσερα (4) ρήματα «ηξήθη», «ανετράφη», «επροικίσθη» και «υπανδρεύθη» αφηγείται πολλά χρόνια της οικογενειακής του ζωής αλλά και της ζωής του πρώτου υιοθετημένου κοριτσιού. Με τον τρόπο αυτό καταφέρνει να αποδώσει τον τρόπο που η μάνα μεγάλωσε και πάντρεψε το υιοθετημένο παιδί χωρίς να ταλαιπωρήσει τον αναγνώστη με περιττές, ανούσιες και προφανώς κουραστικές αναφορές σε γεγονότα που δεν είναι σημαντικά. Η επιτάχυνση αυτή ενισχύει το ρυθμό στην αφήγηση, διατηρεί αμείωτο το ενδιαφέρον του αναγνώστη, αφού περιγράφει με τρόπο σύντομο και περιληπτικό το πώς έζησε και μεγάλωσε το παιδί μέσα στην οικογένεια. Εξάλλου οι λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η θετή κόρη ανατρέφεται από τη μάνα δεν ενδιαφέρουν το βασικό κομμάτι του διηγήματος, δεν έχουν καμία πραγματική αξία για τις επιλογές των προσώπων, οπότε θα συνιστούσαν πλατειασμό και θα χαλάρωνε η αφήγηση. Επιπλέον τα

γεγονότα αυτά συμβαίνουν κατά την απουσία του στην ξενιτιά, οπότε δεν διαθέτει και ακριβείς πληροφορίες γι' αυτά.

β) Στο διάλογο της μάνας με τον Γιωργή, που προηγείται, ο Γιωργής δηλώνει πως δεν αποδέχεται το Κατερινιώ ως θετή του αδελφή. Η μάνα, που έχει εναποθέσει τις ελπίδες της για το Κατερινιώ στον Γιωργή απογοητεύεται, πικραίνεται, ξεσπά σε κλάματα και αναφωνεί πως το παιδί είναι δικό της.

Στο σημείο αυτό με μια αναδρομική αφήγηση εξηγεί τι είναι αυτό που την κάνει να πιστεύει πως η Κατερινιώ είναι παιδί της. Για τη μάνα παιδί δεν είναι μόνο αυτό που γεννά κανείς, αλλά αυτό που το φροντίζει με αγάπη, που το νιώθει παιδί της, που του συμπεριφέρεται σαν να βγήκε από τη δική της κοιλιά. Η αναφορά στις φροντίδες της προς το παιδί όταν το πήρε μωρό (τριών μηνών) από τη νεκρή του μάνα και το έφερε στο σπίτι της αποδεικνύει στο Γιωργή τα μητρικά της αισθήματα, την αγωνία της να το κρατήσει ζωντανό («του έβαζα το βυζί μου στο στόμα του, για να το πλανέσω»), την προσπάθειά της να το αναθρέψει ως πραγματικό της παιδί. Στόχος της να συγκινήσει το Γιωργή, να τον πείσει πως πρέπει κι αυτός να την αποδεχθεί ως αδελφή του, να τη συνδράμει στην επίπονη και δύσκολη απόφασή της να κρατήσει το Κατερινιώ και να το φροντίσει για το υπόλοιπο της ζωής της. Άρα η χρήση της αναδρομικής αφήγησης επικεντρώνει το ενδιαφέρον του αναγνώστη αφενός στην προσπάθεια της μάνας να αιτιολογήσει την επιλογή της και αφετέρου να συγκινήσει τον Γιωργή.

Γ.1. Στη σκηνή της υιοθεσίας συμμετέχουν τόσο οι φυσικοί γονείς του κοριτσιού όσο ασφαλώς και η μάνα του αφηγητή. Η σκηνή είναι τραγική για όλα τα πρόσωπα που συμμετέχουν σ' αυτήν. Οι φυσικοί γονείς, οι οποίοι έδωσαν το παιδί τους για υιοθεσία, άγνωστο για ποιους λόγους (προφανώς από ανάγκη), παρακολουθούν το σκηνικό της υιοθεσίας συντετριμμένοι, με πόνο βουβό και με αξιοπρέπεια, όση βέβαια τους έχει απομείνει. Ο πατέρας παρακολουθεί την απομάκρυνση του παιδιού του από την οικογενειακή εστία, με βλέμμα λυπημένο και κατάσπρος ενώ η μητέρα του κλαίει γερμένη στον ώμο του πατέρα χωρίς να μπορεί να αντιδράσει.

Η ένταση, η αγωνία και η δραματικότητα χαρακτηρίζει, στο άλλο στρατόπεδο, και τη μάνα του αφηγητή. Διάχυτος στο πρόσωπό της ο φόβος μήπως κάποιος (και προφανώς οι φυσικοί γονείς του παιδιού) απαντήσει στην ερώτηση του πρωτόγερου «-Εγώ!» και ματαιωθεί η υιοθεσία. Η ματαιώση αυτή θα σημάνει και τη ματαίωση της εξιλέωσής της για το παλιό της αμάρτημα, την αδυναμία της να εξαγνιστεί, να συγχωρεθεί για την ακούσια αμέλειά της, να κατευνάσει τις ερινύες που δεν της επιτρέπουν να ζήσει ήρεμα. Το ευτύχημα γι' αυτήν είναι ότι κανείς δεν απαντά οπότε λυτρώνεται και ανακουφίζεται. Η ευτυχία,

όπως η ίδια θεωρεί, θα πραγματωθεί, η ευκαιρία θα της δοθεί, ο εξαγνισμός πρόκειται να έλθει.

Δ.1. [Ο υποψήφιος έπρεπε να επιλέξει, να παρουσιάσει και να σχολιάσει τρεις ομοιότητες και δύο διαφορές.]

Ομοιότητες

1) Και στα δύο αποσπάσματα το παιδί που χρειάζεται προστασία είναι κορίτσι και μάλιστα σε βρεφική ηλικία.

-Στο Αμάρτημα της μητρός μου

Για την πρώτη υιοθεσία:

«...δι' ενός ξένου κορασίου...»

Για τη δεύτερη υιοθεσία:

«...σφίγγουσα τρυφερῶς εἰς τὴν ἀγκάλην της ἓν δεύτερον κοράσιον, ταύτην τὴν φορὰν ἓν σπαργάνοις!»

«τριῶν μηνῶν»

-Στους ἀθλίους των Αθηνών:

«Κορίτσι. Τὸ λένε Τασοῦλα.»

«παρετῆρει τὸ νήπιον, τὸ ὁποῖον καταπτοηθέν, φαίνεται, ὑπὸ τὸ μεδούσειον βλέμμα της, ἐλούφαξεν ἐντὸς τῶν σπαργάνων του...»

«Μὲς 'ς τὴ φασκιά»

Η επιλογή του θηλυκού φύλου για το παιδί που χρειάζεται προστασία είναι αναμενόμενη λόγω της υποβαθμισμένης θέσης της γυναίκας στην κοινωνία της εποχής στην οποία αναφέρονται τα αποσπάσματα.

Ειδικά στο απόσπασμα από το αμάρτημα της μητρός μου η επιλογή υπαγορεύεται από την ανάγκη της μάνας να εξιλεωθεί για το θάνατο του πρώτου κοριτσιού της που προέκυψε από δική της υπαιτιότητα, «το πλάκωμα του παιδιού!»

2) Και στα δύο αποσπάσματα υπάρχει το συναίσθημα της συμπόνιας, της τρυφερότητας και της έντονης επιθυμίας για προσφορά προς το παιδί που χρειάζεται προστασία.

-Στο Αμάρτημα της μητρός μου

Για την πρώτη υιοθεσία:

«...Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης... ἡ μήτηρ μας ἤρχισε περιποιήσεις...»

«ἐπροίκιζε δι' αὐτῶν τὴν θετὴν της θυγατέρα καὶ ἐξηκολούθει ἐργαζομένη πρὸς διατροφήν της»

«ἥτις περιεποιήθη τὴν ζωὴν αὐτῆς μέ τοσαύτην φιλοστοργίαν»

Για τη δεύτερη υιοθεσία:

«Τὸ κακότυχο!»

«Και τι φταίγει τὸ φτωχό...»

«Εἶναι δικό μου!... Εἶναι δικό μου τὸ παιδί,... καὶ εἶναι ἀδελφὴ σας!»

-Στους ἀθλίους των Αθηνών:

«Τὸ λυποῦμαι τὸ κακόμοιρο!»

«κάθε βράδυ θὰ σᾶς φέρνω μιὰ σφάντζικα. Θὰ δουλέψω μὲ ὅλη μου τὴν ὄρεξι νὰ ζήση κι' αὐτό, τὸ δυστυχισμένο»

Ἡ ἐπιλογή τῆς συμπόνιας καὶ τῆς τρυφερότητας γιὰ τὸ παιδί που χρειάζεται προστασία εἶναι ἀναμενόμενη ἐξαιτίας τῆς φυσικῆς ευαισθησίας του καθενὸς ἀπέναντι στὴ βρεφικὴ καὶ παιδικὴ ἡλικία, ὅπου ὁ ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιβιώσει ἀν δὲν βοηθηθεῖ ἀπὸ τὸ περιβάλλον του.

3) Καὶ στα δύο ἀποσπάσματα κάποιον παιδί χάνει τὴ φυσικὴ του οἰκογένεια:

-Στο Ἀμάρτημα τῆς μητρὸς μου

Για τὴν πρώτη υἱοθεσία:

«...δι' ἑνὸς ξένου κορασίου, τὸ ὁποῖον μετὰ μακρὰς προσπάθειας κατάρθωσε νὰ υἱοθετήσῃ.»

Για τὴ δεύτερη υἱοθεσία:

«ἔν δεύτερον κοράσιον, ταύτην τὴν φορὰν ἐν σπαργάνοις!»

Στους ἀθλοῦς των Ἀθηνῶν:

«...τῶρριξαν χθὲς τὴν νύκτα μέσα ἔς τὴν κάσσα πὺν κοιμόμουνα»

Ἡ ἀπώλεια τῆς φυσικῆς οἰκογένειας εἶναι στοιχεῖο συναισθηματικῆς φόρτισης γιὰ τὸν ἀναγνώστη καὶ ἡ ἐπιλογή τῆς προσδίδει δραματικότητα στὴν ἀφήγηση.

4) Καὶ στα δύο ἀποσπάσματα ὑπάρχει παιδί ἀπροστάτευτο:

-Στο Ἀμάρτημα τῆς μητρὸς μου

Για τὴ δεύτερη υἱοθεσία:

«δὲν τό ἔφθανε πῶς ἐγεννήθη κοιλιάρφανο, μόν' ἀπέθανε καὶ ἡ μάνα του καὶ τό ἄφηκε μέσ' στή στράτα!»

Στους ἀθλοῦς των Ἀθηνῶν:

«...τῶρριξαν χθὲς τὴν νύκτα μέσα ἔς τὴν κάσσα πὺν κοιμόμουνα, τὴν ὥρα τῆς βροχῆς.»

«...δὲν εἶχε τί νὰ τὸ κάμη καὶ τὸ πέταξε.»

Τὸ στοιχεῖο τῆς ἔλλειψης προστασίας ἀπέναντι στο παιδί εἶναι χαρακτηριστικὸ που συμβάλλει στὴν ἀπόφαση των πρωταγωνιστῶν νὰ δείξουν ἐνδιαφέρον, στοργὴ καὶ ἀγάπη, δημιουργώντας τὸ περιβάλλον που θα τὸ ἀναθρέψει καὶ θα του προσφέρει σιγουριά καὶ ἀσφάλεια.

5) Καὶ στα δύο ἀποσπάσματα εἶναι ἐντονο τὸ στοιχεῖο τῆς οικονομικῆς δυσπραγίας στα άτομα που ἀναλαμβάνουν τὴν προστασία του παιδιοῦ που χάνει τὴ φυσικὴ του οἰκογένεια.

-Στο Ἀμάρτημα τῆς μητρὸς μου

Για τὴν πρώτη υἱοθεσία:

«Αί οικονομικάί μας δυσχέρειαι ἐκορυφώθησαν...»

«...Ἀλλ' ἐκείνη, ἀντί νά τούς δαπανᾷ πρὸς ἀνάπασίν της, ἐπροίκιζε δι' αὐτῶν τὴν θετὴν της θυγατέρα καὶ ἐξηκολούθει ἐργαζομένη πρὸς διατροφήν της.»

- Στους ἀθλιους των Αθηνών:

«Ὁ Τάσος [ο λούστρος]»

«...εἶσαι φτωχὸ παιδί...»

«Θὰ δουλέψω μὲ ὅλη μου τὴν ὄρεξι νὰ ζήση κι' αὐτό, τὸ δυστυχισμένο, κέγῳ. Ἐγὼ μ' ἓνα ξεροκόμματο ψωμι ζῶ.»

Ἡ προσθήκη της οικονομικῆς δυσπραγίας, ὡς συνθήκης που διαμορφώνει τὴν περιορῶσα ατμόσφαιρα, ἐντείνει τὸ στοιχεῖο της δραματικότητας στὴν εξέλιξη της ἀφήγησης, ἀποδίδοντας οὐσιαστικὰ τις ἀντικειμενικὲς συνθήκες της ἐποχῆς, ὅπου ἡ ἐπιβίωση ἦταν γιὰ τους περισσότερους ἀνθρώπους δύσκολη υπόθεση.

6) Καὶ στα δύο ἀποσπάσματα γίνονται ἀναφορὲς στο θερησκευτικὸ στοιχεῖο που συμμετέχει στὴν προστασία του παιδιοῦ.

-Στο Ἀμάρτημα της μητρός μου

Για τὴν πρώτη υιοθεσία:

«...μᾶς ὠδήγησεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ...μεταλάβωμεν»

«...πρὸ τῆς εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ...»

- Στους ἀθλιους των Αθηνών:

«Ἀφοῦ τὴν ἐγλύτωσε τώρα ὁ Θεὸς εἶχε διὰ τὸ μέλλον.»

«Ἀφοῦ ἐκοιμόσουν δίπλα στὴν Ἁγία Εἰρήνη, χωρὶς ἄλλο, τὸ παιδί σου τῶστειλε ἡ χάρι της»

Καὶ στα δύο ἀποσπάσματα εἶναι ἐμφανὴς ὁ ρόλος του θείου σε ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν τύχη των μικρῶν παιδιῶν καὶ τὴ δυνατότητα ἀνατροφῆς τους. Στὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ Ἀμάρτημα της μητρός μου ἡ υιοθεσία γίνεται μπροστὰ στὴν εἰκόνα του Χριστοῦ μετὰ τὸ τέλος της θείας Λειτουργίας, ὅπου ἡ μάνα ορκίζεται καὶ δεσμεύεται ἐνώπιον του Θεοῦ ὅτι θα ἀγαπᾷ τὸ θετὸ κορίτσι σαν πραγματικὸ της παιδί. Ἐτσι ὁ Θεὸς ἐμφανίζεται ὡς ἐγγυητὴς καὶ προστάτης της σωστῆς ἀνατροφῆς του παιδιοῦ. Στους ἀθλιους των Αθηνῶν ἀναφέρεται πως ἡ Ἁγία Εἰρήνη ἔστειλε τὸ παιδί στον Τάσο ἀρα αὐτὸ τελεῖ ὑπὸ τὴν προστασία της.

Διαφορὲς

1) Στὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ Ἀμάρτημα της μητρός μου ἡ μητέρα ἐπιλέγει τὴν υιοθεσία καὶ στὶς δύο περιπτώσεις ἐνῶ στους ἀθλιους των Αθηνῶν ὁ Τάσος βρῖσκει τὸ παιδί ριγμένο μέσα στὴν κάσα.

-Στο Ἀμάρτημα της μητρός μου

Για τὴν πρώτη υιοθεσία:

«τό ὁποῖον μετὰ μακράς προσπαθείας κατῶρθωσε νά υἰοθετήσῃ.»

Για τὴ δευτέρη υιοθεσία:

«ὅταν, ὀλίγας μετὰ τοὺς γάμους ἡμέρας, τὴν εἶδον νά ἔρχεται εἰς τὴν οἰκίαν, σφίγγουσα τρυφερῶς εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς ἑν δευτέρον κοράσιον»

-Στους ἀθλίους τῶν Ἀθηνῶν:

«Ὅχι, κυροῦλα, σοῦπα, τῶρριξαν χθές τὴν νύκτα μέσα ἔς τὴν κάσσα ποῦ κοιμόμουνα, τὴν ὥρα τῆς βροχῆς.»

Ἡ ἐπιλογή τῆς υιοθεσίας στο Ἀμάρτημα τῆς μητρὸς μου δίνει στὴν πρώτη περίπτωση ἐμφάση στὴν ἀδυναμία τῆς οικογένειας, ἡ ὁποία ἐπιλέγει νά δώσει τὸ παιδί τῆς γιὰ νά ανατραφεῖ σὲ ξένη οικογένεια καὶ στὴ δεύτερη περίπτωση προβάλλει τὶς ἀντικειμενικὲς συνθήκες ποὺ δημιουργοῦνται ἐξαιτίας τῆς ορφάνιας, ἐνῶ στους ἀθλίους τῶν Ἀθηνῶν τὸ παιδί ἐγκαταλείπεται ἀπὸ τὴ φυσικὴ του μητέρα καὶ ὁ Τάσος ἐκ τῶν πραγμάτων δὲν ἐπιλέγει τὴν υιοθεσία ἀλλὰ βρίσκεται ἀντιμέτωπος μὲ μιὰ δεδομένη κατάσταση καὶ, παρὰ τὶς ἀντικειμενικὲς δυσκολίες, ἐπιλέγει νά κρατήσῃ τὸ παιδί συμβάλλοντας οἰκονομικά στὴν ἀνατροφή του.

2) Στὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ Ἀμάρτημα τῆς μητρὸς μου ἡ μητέρα ἐπιλέγει νά προσθέσῃ στὴν οικογένεια ἕνα ἀκόμη παιδί κάθε φορὰ, ἐνῶ στους ἀθλίους τῶν Ἀθηνῶν τὸν ρόλο αὐτὸν τὸν ἀναλαμβάνει ἕνας φτωχὸς νεαρὸς ποὺ δὲν ἔχει κανὸν οικογένεια.

-Στὸ Ἀμάρτημα τῆς μητρὸς μου

Για τὴν πρώτη υιοθεσία:

«Ἄλλ' ἢ μήτηρ, ἀντί ν' ἀπελπισθῆ περί τῆς διατροφῆς ἡμῶν αὐτῶν, ἐπηύξῃσε τὸν ἀριθμὸν μας δι' ἑνὸς ξένου κορασίου»

Για τὴν δευτέρη υιοθεσία:

«τὴν εἶδον νά ἔρχεται εἰς τὴν οἰκίαν, σφίγγουσα τρυφερῶς εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς ἑν δευτέρον κοράσιον,»

-Στους ἀθλίους τῶν Ἀθηνῶν:

«Ὁ Τάσος [ὁ λούστρος]»

«Ὁ Τάσος ἐσκεφθῆ ἐπὶ μικρόν, ἔπειτα εἶπε:

«Ἄν εἶχα τὴ μάνα μου ἐδῶ, θὰ τῆς τὸ πῆγαινα καὶ θὰ δούλευα νά τὸ ἀναθρέψωμε. Τὸ λυποῦμαι τὸ κακόμοιρο!» Ἡ Σταματίνα ἀντήλλαξε βλέμμα μὲ τὴν μητέρα τῆς. «Αἶ, δὲν μᾶς τὰφίνεις ἐμᾶς νά τὰναθρέψωμεν.»

Στὸ πρῶτο ἀπόσπασμα ἀξιοποιεῖται ὁ ρόλος τῆς μάνας ποὺ ζεῖ σὲ μιὰ οικογένεια καὶ ἡ ὁποία ἐκ φύσεως εἶναι σὲ θέση νά δώσει στοργή καὶ προστασία στο παιδί ποὺ υιοθετεῖ. Στὸ δεύτερο ἀπόσπασμα τὸν ρόλο αὐτὸ ἀναλαμβάνει ἕνας νέος ποὺ δὲν ἔχει οικογένεια καὶ προφανῶς οὔτε τὴν ἐμπειρία γιὰ ν' ἀναθρέψῃ ἕνα παιδί καὶ γι' αὐτὸ χρειάζεται τὴ συνδρομὴ γυναικῶν ποὺ ἀνήκουν στο περιβάλλον του.

3) Στο Αμάρτημα της μητρός μου μιλάμε για δύο παιδιά που αναλαμβάνει η μάνα ενώ στους Άθλιους των Αθηνών το παιδί είναι ένα.

-Στο Αμάρτημα της μητρός μου

Για την πρώτη υιοθεσία:

«δι' ενός ξένου κορασίου»

Για τη δεύτερη υιοθεσία:

«ἐν δεύτερον κοράσιον»

-Στους άθλιους των Αθηνών:

«παρετήρει τὸ νήπιον»

Στο Αμάρτημα της μητρός μου οι δύο υιοθεσίες δίνουν έμφαση στη διαρκή ανάγκη της μάνας να υιοθετεί παιδιά και συγκεκριμένα κορίτσια για να απαλλαγεί απ' το αμάρτημά της, ενώ στους Άθλιους των Αθηνών το ένα παιδί δίνει έμφαση στις δυσμενείς συγκυρίες της ζωής.

4) Στο Αμάρτημα της μητρός μου το παιδί στη δεύτερη υιοθεσία είναι ορφανό, ενώ στους Άθλιους των Αθηνών το παιδί που βρίσκει ο Τάσος δεν είναι δεδομένο ότι είναι ορφανό.

-Στο Αμάρτημα της μητρός μου

Για τη δεύτερη υιοθεσία:

«Τὸ κακότυχο! ἀνεφώνει ἡ μήτηρ μου, κύπτουσα συμπαθητικῶς ἐπὶ τῆς μορφῆς τοῦ νηπίου, δὲν τὸ ἔφθανε πῶς ἐγεννήθη κοιλιάρφανο, μόν' ἀπέθανε καὶ ἡ μάνα του καὶ τὸ ἄφηκε μέσ' στή στρατα!»

-Στους άθλιους των Αθηνών:

«Θὰ ἦτο παιδί καμμιάς φτωχῆς πού δεν εἶχε τί νὰ τὸ κάμη καὶ τὸ πέταξε.»

Στο Αμάρτημα της μητρός μου η ορφάνια δίνει δικαιολογία στη μάνα για να προχωρήσει στις υιοθεσίες, στους Άθλιους των Αθηνών η εγκατάλειψη του παιδιού δίνει έμφαση στις αντικειμενικές δυσκολίες που μπορεί να οδηγήσουν μια μάνα να εγκαταλείψει το παιδί της.

5) Στο Αμάρτημα της μητρός μου η μάνα όχι μόνο δε ζητά χρήματα για να αναθρέψει τα δύο κορίτσια που υιοθετεί αλλά αντίθετα δαπανά χρήματα για την ανατροφή τους, ενώ στους άθλιους των Αθηνών οι δύο γυναίκες ζητούν χρήματα για να αναλάβουν την ανατροφή του παιδιού.

-Στο Αμάρτημα της μητρός μου

Για την πρώτη υιοθεσία:

«καὶ ἐξηκολούθει ἐργαζομένη πρὸς διατροφήν της.»

-Στους άθλιους των Αθηνών:

«Ἀλλά πρέπει.... νὰ τὴν πλερώνης.»

«Καὶ πόσο θέλει;» εἶπεν ὁ Τάσος.

«Πόσο μπορεῖς νὰ δίδης ἐσύ;»

Ὁ λουστρος ἐσκέφθη ἐπὶ τινὰς στιγμάς. Ἐπειτα εἶπε:

«Ἐγὼ βγάζω καὶ μιὰμιση δραχμὴ τὴν ἡμέρα καὶ δύο καμμιά φορά»

«νὰ μᾶς δίδης μιὰ σφάντζικα¹² τὴν ἡμέρα»

Στο Ἀμάρτημα τῆς μητρὸς μου τονίζεται ἡ συναισθηματικὴ φόρτιση τῆς μάνας που ἐπιζητᾶ ἐξιλέωση ἐνῶ στους Ἄθλιους τῶν Ἀθηνῶν ἡ ἀδιάφορη καὶ ψυχρὴ στάση τῶν δύο γυναικῶν που δὲν ἔχουν κανένα συναισθηματικὸ ἐρεῖσμα γιὰ νὰ φροντίσουν ἓνα ξένο παιδί.

6) Στο Ἀμάρτημα τῆς μητρὸς μου τὰ δύο κορίτσια δὲν ἔχουν ὄνομα (το δευτέρου ἐμφανίζεται στὴν πορεία με τὸ ὄνομα Κατερινιώ) ἐνῶ στους ἄθλιους τῶν Ἀθηνῶν τὸ παιδί ἔχει ὄνομα ἀπὸ τὴν ἀρχή, λέγεται Τασούλα.

Στο Ἀμάρτημα τῆς μητρὸς μου

Γιὰ τὴν πρώτη υιοθεσία:

«παρέλαβεν ἡ μήτηρ μου τὸ θετὸν αὐτῆς θυγάτριον»

«Ὁ πατήρ τοῦ κορασίου ἦτον ὠχρὸς»

Γιὰ τὴ δεύτερη υιοθεσία:

«ἔν δευτερον κοράσιον,»

«—Δὸς το πίσου τὸ Κατερινιώ»

Στους ἄθλιους τῶν Ἀθηνῶν:

«Κορίτσι. Τὸ λένε Τασούλα. Μὲς ἔς τὴ φασκιά του ἔχει ἓνα χαρτὶ πὸν τὸ λέει.»

Στο Ἀμάρτημα τῆς μητρὸς μου ἡ ἀνώνυμη παρουσίαση τῶν κοριτσιῶν δίνει ἐμφάση στὴν ἀρνητικὴ στάση τοῦ ἀφηγητῆ ἀπέναντι σ' αὐτὰ ἐνῶ στους Ἄθλιους τῶν Ἀθηνῶν δὲν ὑπάρχει τέτοια πρόθεση.

7) Στο Ἀμάρτημα τῆς μητρὸς μου, καὶ στὴν πρώτη καὶ στὴ δεύτερη υιοθεσία, ἡ μάνα φορτισμένη συναισθηματικὰ αποφασίζει νὰ κρατήσει τὰ κορίτσια στὸ σπίτι, παρὰ τὶς ἀντιρροήσεις τῶν υπολοίπων παιδιῶν τῆς, υπονοούμενες στὴν πρώτη υιοθεσία, προφανεῖς καὶ ἐντονες στὴ δεύτερη, ἐνῶ στους ἄθλιους τῶν Ἀθηνῶν, ὁ Τάσος δὲν κρατᾶ ὁ ἴδιος τὸ παιδί ἀλλὰ τὸ δίνει στὴ Σταματίνα καὶ τὴ μητέρα τῆς νὰ το ἀναθρέψουν.

-Στο Ἀμάρτημα τῆς μητρὸς μου:

Γιὰ τὴν πρώτη υιοθεσία:

«Ὁ γάμος αὐτῆς, ὅστις φαίνεται ἐπίτηδες ἐπεσπεύθη, ὑπῆρξεν ἀληθῆς «χαρά» τῶν ἀδελφῶν μου.»

Γιὰ τὴ δεύτερη υιοθεσία:

«—Ὅχι! ἀνεφώνησεν ἡ μήτηρ μου μετὰ λυγμῶν, ὄχι! Δέν εἶναι ξένο τὸ παιδί! Εἶναι δικό μου! Τὸ ἐπῆρα τριῶν μηνῶν ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸ λείψανο τῆς μάνας του· καὶ ὁσάκις ἔκλαιγε, τοῦ ἔβαζα τὸ βυζί μου στό στόμα του, γιὰ

νά το πλανέσω· και τό ἐτύλιξα μέσ' στα σπάργανά σας, και τό ἐκοίμησα
μεσ' στην κούνια σας. Εἶναι δικό μου τό παιδί, και εἶναι ἀδελφή σας!»

-Στους ἀθλιους των Αθηνών:

«Καλά, κυροῦλα», εἶπεν ὁ Τάσος ἀποφασιστικῶς, «κάθε βράδυ θὰ σᾶς
φέρνω μιὰ σφάντζικα. Θὰ δουλέψω με ὅλη μου τήν ὄρεξι νὰ ζήση κι' αὐτό,
τό δυστυχισμένο, κ' ἐγώ.»

Στο Αμάρτημα της μητρός μου η μητέρα φροντίζει και αγαπά τα κορίτσια και τα μεγαλώνει σαν παιδιά της. Ειδικά το δεύτερο δε δέχεται να το αφήσει και αμύνεται στις αντιδράσεις του Γιωργή. Αντίθετα ο Τάσος λόγω και της ηλικίας του και της διαφοράς συναισθηματικής φόρτισης σε σχέση με τη μάνα –δεν κινείται από κάποιους συγκεκριμένους λόγους για να προστατέψει το παιδί που βρόηκε –το αφήνει στις δύο γυναίκες να το μεγαλώσουν καθώς δεν είναι σε θέση να του προσφέρει μητρική φροντίδα.

Φιλολογικός κλάδος

Έλσα Χατζήσαρη

Έφη Ριζά-Σκύφα

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

ΣΠΟΥΔΗ

ΑΘΗΝΑ: ΣΟΛΩΝΟΣ 101

ΠΑΙΚΡΑΤΙ: ΑΓ. ΦΑΝΟΥΡΙΟΥ 30

ΒΥΡΩΝΑΣ: ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΗ 10

ΠΕΙΡΑΙΑΣ: ΗΡ. ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 30

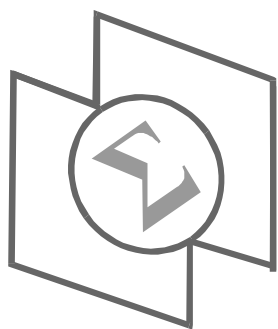
ΤΗΛ. 2103828854 – 2103845239

ΤΗΛ. 2107520883 – 2107519429

ΤΗΛ. 2107669192 – 2107666233

ΤΗΛ. 2104190171 – 2107520883

www.spoudi.gr, e-mail: info@spoudi.gr / spoudibyronas@gmail.com

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΣΠΟΥΔΗ